

20 Ιουνίου 1824

Μαύρη μέρα στα Ψαρά

Το νησί των Ψαρών βρίσκεται 18 χλμ. ΒΔ της Χίου. Ένας βράχος με έκταση 41 τ. χλμ. Οι αρχαίοι το έλεγαν Ψύρα ή Ψυρή. Ως τον ΙΣΤ΄ αιώνα, ήταν σχεδόν ακατοίκητο. Από τον ΙΖ΄, άρχισαν να το αποικίζουν πρόσφυγες από τη Θεσσαλία και την Εύβοια. Μη έχοντας με τι άλλο να ασχοληθούν, οι κάτοικοι επιδόθηκαν στη ναυτιλία και γρήγορα διέπρεψαν ως ναυτικοί, με ισχυρό εμπορικό στόλο.

Οι Τούρκοι είχαν ανοιχτούς λογαριασμούς με τους Ψαριανούς. Στα ορλοφικά, το 1770, οι ατρόμητοι νησιώτες είχαν μεγαλουργήσει ως καταδρομείς. Και, από τις 10 Απριλίου 1821, ανήμερα του Πάσχα, είχαν υψώσει την επαναστατική σημαία κι είχαν ενώσει τον στόλο τους με αυτούς της Ύδρας και των Σπετσών, κυριαρχώντας στις θάλασσες. Κι έπειτα, με κορυφαίο τον Κωνσταντίνο Κανάρη, οι Ψαριανοί είχαν αποκτήσει μεγάλη φήμη ως μπουρλοτιέρηδες. Στα 1824, το νησί αριθμούσε 30.000 κατοίκους, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν πρόσφυγες από άλλα μέρη.

Ξαφνικά, στις 20 Ιουνίου 1824, μπροστά στο απομονωμένο νησί φάνηκαν 180 τουρκικά πολεμικά σκάφη. Στη στεριά, βγήκαν 28.000 πάνοπλοι Τούρκοι που άρχισαν να σφάζουν όποιον έβρισκαν μπροστά τους. Οι Ψαριανοί αντιστάθηκαν γενναία αλλά ο εχθρός είχε την υπεροπλία. Στη ρημαγμένη γη κείτονταν 27.000 νεκροί. Μόλις 3.000 μπόρεσαν να μπουν σε 16 πλοία και επτά πυρπολικά και να σωθούν. Έπιασαν στην Ερέτρια της Εύβοιας, όπου ίδρυσαν τα Νέα Ψαρά. Το νησί τους απελευθερώθηκε το 1912.

Συγκλονισμένος από τη σφαγή των αμάχων, ο Διονύσιος Σολωμός συνέθεσε το επίγραμμα:

«Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη / περπατώντας η Δόξα μονάχη / μελετά τα λαμπρά παλικάρια / και στην κόμη στεφάνι φορεί / γινομένο από λίγα χορτάρια / που 'χαν μείνει στην έρημη γη».

1789: Οι εκπρόσωποι των γενικών τάξεων στη Γαλλία δίνουν τον «όρκο του σφαιριστηρίου», καταλαμβάνοντας την ομώνυμη αίθουσα των ανακτόρων: «Ποτέ να μη χωριστούν και να συναντιούνται, όποτε οι περιστάσεις το απαιτούν, μέχρι το Σύνταγμα του βασιλείου να έχει πλήρως εγκαθιδρυθεί και παγιωθεί».

1822: Ο σερασκέρης Μαχμούτ πασάς Δράμαλης παίρνει εντολή από τον Χουρσίτ πασά να εκστρατεύσει κατά του επαναστατημένου Μοριά. Η μοίρα του κι ο Κολοκοτρώνης τον περίμεναν ένα μήνα αργότερα στα Δερβενάκια.

1837: Στην Αγγλία, πεθαίνει ο Γουλιέλμος Δ' και τον διαδέχεται η ανιψιά του Βικτορία. Βασίλεψε μέχρι το θάνατό της το 1901.

1900: Δολοφονείται ο πρέσβης της Γερμανίας στο Πεκίνο, βαρόνος φον Κέτελερ, θύμα της εξέγερσης των Μποξέρ.

1923: Δολοφονείται στη φάρμα του ο Πάντσο Βίλα, αρχηγός των Μεξικάνων επαναστατών. Γεννήθηκε το 1878.

1944: Η μάχη της Θάλασσας των Φιλιππίνων τελειώνει με την ήττα της Ιαπωνίας, η οποία έχασε τους τελευταίους εκπαιδευμένους πιλότους της και τουλάχιστον 4.000 ναύτες.

1963: Η Ρωσία και οι ΗΠΑ συμφωνούν να εγκαταστήσουν μια καυτή τηλεφωνική γραμμή. Το «κόκκινο τηλέφωνο» μπήκε σε λειτουργία στις 30 του επόμενου Αυγούστου.

1992: Ανακοινώνεται ο ειρηνικός διαμελισμός της τεχνητής Τσεχοσλοβακίας σε Τσεχία και Σλοβακία. Ίσχυσε από την πρωτοχρονιά του 1993.

2003: Στη σύνοδο κορυφής της Θεσσαλονίκης, οι 25 ηγέτες κρατών της Ευρώπης εγκρίνουν ομόφωνα το προσχέδιο συντάγματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπέβαλε η επιτροπή υπό τον Ζισκάρ ντ' Εστέν.

τους δρόμους, που περνούν από τον παγωμένο Βορρά. Οι Αγγλογάλλοι προσπάθησαν να περάσουν από τον Ατλαντικό στον Ειρηνικό ωκεανό αναζητώντας δίοδο πάνω από την Αμερική. Τέλη του ΙΣΤ' με αρχές του ΙΖ' αιώνα εγκατέλειψαν τις προσπάθειες. Οι Ολλανδοί προσπάθησαν να περάσουν πάνω από την Ευρώπη και την Ασία, με στόχο να βγουν στην Κίνα. Στα 1594 και στα 1595, δεν κατάφεραν να πάνε πιο μακριά από τη θάλασσα του Κάρα, στα βόρεια του Αρχάγγελου της Ευρωπαϊκής Ρωσίας.

Στα 1596, ο θαλασσοπόρος Γουλιέλμος Μπάρεντς (γεννήθηκε το 1560) ξεκίνησε από την Ολλανδία με δυο πλοία πηγαινόντας όλο βόρεια για να δει, πού θα βγει. Στα όρια του παγωμένου ωκεανού, ανακάλυψε τη Σπιτςβέργη, ένα νησί όχι ιδιαίτερα μακριά από τις ευρωπαϊκές ακτές. Ο πάγος τον εμπόδισε να πάει πιο βόρεια κι αναγκαστικά στράφηκε προς την Ανατολή. Το ένα από τα πλοία έμεινε να ερευνήσει τη Σπιτςβέργη και το άλλο προχώρησε στα όρια των πάγων. Συνάντησε έτσι το νησί των Άρκτων και (στις 17 Ιουλίου 1596) το νησί Νέα Ζέμπλα, στα βόρεια της Ευρωπαϊκής Ρωσίας. Αποφάσισε να το εξερευνήσει.

Πλέοντας όλο βόρεια κι ακολουθώντας τις δυτικές ακτές, κατάφερε να φτάσει ως την πιο βορινή άκρη του νησιού, την περιέπλευσε κι άρχισε να πλέει νότια, ακολουθώντας πια τις ανατολικές του ακτές. Δεν υπολόγισε σωστά. Στις 27 Αυγούστου 1596, το καράβι παγιδεύτηκε στους πάγους. Ακίνητοποιήθηκαν. Έντρομοι ένιωθαν το πλοίο να τρίζει καθώς τα παγόβουνα πιάζαν τα πλευρά του κι απειλούσαν να το λιώσουν.

Ο Γουλιέλμος Μπάρεντς βρήκε τη λύση. Φόρτωσαν στις βάρκες ό,τι μπορούσε να μεταφερθεί και τους ήταν χρήσιμο κι εγκατέλειψαν το καράβι. Σέρνοντας τις βάρκες στους πάγους, βγήκαν στην ακτή. Βρήκαν ένα απάνεμο σημείο κι έστησαν ένα ξύλινο σπίτι από κορμούς δέντρων που υπήρχαν άφθονοι κι αποφάσισαν να ξεχειμωνιάσουν εκεί. Ήταν η πρώτη εξερευνητική αποστολή που πέρασε έναν πλήρη χειμώνα στον παγωμένο Βορρά.

Μια φωτιά έκαιγε συνεχώς, ένα βαρέλι μετατράπηκε σε λουτρό, το νερό δεν τους έλειπε καθώς έλιωναν τον πάγο, οι άσπρες αρκούδες και οι αλεπούδες έγιναν η τροφή τους αλλά και τα ρούχα τους. Επιτέλους, τέλη Μαρτίου με αρχές Απριλίου 1597, ο καιρός άρχισε να φτιάχνει. Ρίχτηκαν στη δουλειά. Νέες τεράστιες βάρκες ναυπηγήθηκαν στη θέση του καραβιού τους που είχε τσακιστεί. Τον Ιούνιο, ξεκίνησαν. Ο Γουλιέλμος δεν άντεξε στις κακουχίες και πέθανε στις 20 Ιουνίου 1597. Οι υπόλοιποι συνέχισαν νότια, έπιασαν την ευρωπαϊκή ακτή, καθοδηγήθηκαν από νομάδες που ζούσαν στην παγωμένη ρωσική στέπα κι είχαν την τύχη να συναντήσουν εκείνο το πλοίο, που άφησαν στη Σπιτςβέργη. Ερχόταν να τους συναντήσει. Γύρισαν στην Ολλανδία.

Το ξύλινο σπίτι, που έχτισαν στη Νέα Ζέμπλα, βρέθηκε να διατηρείται σε καλή κατάσταση 224 χρόνια αργότερα, στα 1821. Το βορειοανατολικό πέρασμα, που ο Γουλιέλμος Μπάρεντς έψαχνε να βρει, υπάρχει. Το ανακάλυψε στα 1879 ο Σουηδός Αδόλφος Ερρίκος Νόρντενσκελντ (1832-1901). Ο ίδιος εξερεύνησε τη Σπιτςβέργη (1864 - 1868 και 1872) και τη Γροιλανδία (1870 και 1883).

1819: Γεννιέται ο Ζακ Όφενμπαχ (Γιάκοβ Έμπερστ), Γάλλος συνθέτης. Γνωστότερος για τις ελαφρές οπερέτες του («Ο Ορφέας στον κάτω κόσμο» κ.ά.) και την όπερα «Οι ιστορίες του Χόφμαν». Πέθανε το 1880.

1819: Το 320 τόνων «Σαβάνα», με πτερύγια που μπαίνουν στο νερό, γίνεται το πρώτο ατμόπλοιο που διασχίζει τον Ατλαντικό. Έφτασε στο Λίβερπουλ μετά από ταξίδι 27 ημερών και 11 ωρών από τη Σαβάνα της Τζόρτζια.

1909: Γεννιέται στην Τασμανία ο Έρολ Φλιν. Έγινε ένας από τους πιο σημαντικούς σταρ του Χόλιγουντ («Οι περιπέτειες του Ρομπέν των Δασών», «Κάπτεν Μπλαντ», «Το γεράκι των Θαλασσών»).

1997: Πεθαίνει ο δρομέας θρύλος Άκι Μπούα, ο ως τότε μοναδικός αθλητής που χάρισε χρυσό ολυμπιακό μετάλλιο στην πατρίδα του, Ουγκάντα (400 εμπόδια στο Μόναχο, το

1972).

2004: Με «χρυσό γκολ» του Ζήση Βρύζα στο 43', η Ελλάδα μειώνει σε 2-1 και με αυτό το σκορ τελειώνει τον αγώνα με τη Ρωσία, περνώντας στα προημιτελικά του ευρωπαϊκού κυπέλλου, στην Πορτογαλία, μετά τη νίκη επί της Πορτογαλία (2-1) και την ισοπαλία με την Ισπανία (1-1). Είναι η πρώτη φορά που η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου συνεχίζει στην επόμενη φάση των αγώνων.

2009: Εγκαινιάζεται το νέο μουσείο της Ακρόπολης.